

zcizené, zda z roku 1918 či z let dřívějších. Tato okolnost jest tudíž v přítomném případě pro posouzení trestnosti nerozhodna a jest proto neodůvodněna výtká zmateční stížnosti, že rozsudek jest nejasný a neúplný proto, že nezjistil časově provenienci zásob. Dlužno podotknouti, že stížnost sama stojí na stanovisku, že obilí pocházelo ze žně roku 1918. Nemá proto příčiny si stěžovati, že bylo jednání obžalovaného posazováno dle § 32 nař. vešk. min. ze dne 26. května 1917, čís. 235 ř. z. pro tuto žeň platného.

Čís. 125.

Předražování. Požadování přemrštěné ceny jest trestným bez ohledu na to, zda kupitel zjednává si ukoupenou věc pro vlastní potřebu, či za účelem dalšího zcizení.

(Rozh. ze dne 5. února 1920, Kr I 595/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Matildy Š. do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. září 1919, pokud jím uznána byla vinnou přestupkem přemršťování cen podle § 20, č. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost tvrdí, že jednáním obžalované není naplněna skutková podstata § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. proto, že tu nešlo o využitkování mimořádných poměrů válkou způsobených, neboť Pavel R. nekupoval prý bot pro sebe nebo svou rodinu, protože by jich pro sebe nebo svou rodinu nezbytně potřeboval a musil se z nezbytné vlastní potřeby nechat využívat, nýbrž za účelem dalšího zcizení, by jimi obchodoval. Že Pavel R. kupoval boty, by jimi dále obchodoval, není sice v rozsudku zjištěno, než, ani kdyby se to dle obsahu některých míst ve spisech trestních předpokládalo, nejevil by se naříkaný výrok rozsudkový právně mylným. Stanově složky skutkové podstaty přímého předražování, nerozeznává totiž cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. ani co do osoby prodávajícího (po případě vyměňujícího) ani co do osoby toho, od něhož cena zjevně přehnaná se požaduje nebo přijímá, je-li obchodníkem čili nic a nabývá-li kupující předmětu potřeby pro sebe nebo svou rodinu či za účelem dalšího zcizení. Že neuvedení této okolnosti není nahodilé a neúmyslné, patrně ze znění § 21, kde činěna je předpokladem použitelnosti tohoto ustanovení. Okolnost řečená pak nemá významu ani s hlediska té náležitosti skutkové podstaty § 20, jež záleží ve využitkování mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Mimořádné poměry válkou vyvolané záleží po výtce jednak v nedostatku předmětů potřeby — ať již je skutečný nebo do jisté míry zjištěnými machinacemi majitelů zboží uměle vyvolán a udržován — a v neuspokojitelnosti nebo nedostatečné uspokojitelnosti poptávky po nich, — jež zase z části je zvýšena snahou opatřiti se zásobami nad míru bezprostřední potřeby; — jednak dílem v hospodářském, dílem

v duševním stavu obyvatelstva, jež buď nuceno, buď ve strachu o své zaopatření předměty potřeby, náchylně je povolovati držitelům předmětů takových ceny převyšující jejich vnitřní a skutečnou směnnou hodnotu. Tento stav, táto nálada mohou jeviti své účinky právě tak u přímého spotřebitele, snažícího se o nabytí věci pro osobní její nezbytnost, jako u toho, kdo vyhledává nabytí věci za účelem obchodování s ní. Kdo pak s nimi počítá jakožto s úkazem obecným, by kladl cenové požadavky, jejichž uspokojení by bez nich nemohl očekávati, ten využívá mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Činil-li by tak věda, že kupujícímu osobně nezbývá nežli za každých podmínek nabytí předmětu potřeby, využil-li by úmyslně, ujednáváje prodej, osobní tísně kupcovy k nabytí plnění, jehož majetková hodnota je v nápadném nepochopitelném poměru k hodnotě toho, co mu sám poskytuje, dopustil by se již lichvy ve smyslu § 4 cís. nařízení ze dne 12. října 1914, č. 275 ř. z. Právě z toho, že vedle toho cís. nařízení o lichvě ukázala se potřeba zvláštních cís. nařízení proti předražování, by trestně postihnuty byly také některé antisociální činnosti pod obecná ustanovení o lichvě nespadaající, je patrné, že obor použitelnosti cís. nařízení z 24. března 1917 je širší, a že vytýčené tuto trestné skutkové podstaty, zejména podstata § 20, nedovolují interpretace tak úzké, jak se jí domáhá stížnost zmateční.

Čís. 126.

Zákonné následky zmeškání lhůt k opravným prostředkům jsou pro veřejného žalobce tytéž jako pro obžalovaného. Předpis § 27 tr. ř. zde neplatí.

(Rozh. ze dne 10. února 1920, Kr I 562/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, zavrhnuv zmateční stížnost obžalovaného, nevzal zřetel k odvolání státního zástupce z výroku o trestu.

Důvody:

Státní zástupce ohlásil ústně již při hlavním přelíčení dne 24. května 1919 a protokolárně znovu dne 25. května 1919 odvolání z výroku o trestu a žádal zároveň za opis rozsudku se spisy a, ač tyto byly státnímu zastupitelství dne 21. června 1919 doručeny, podalo toto provedení odvolání teprve dne 8. července 1919, tudíž po uplynutí 8denní lhůty. Ježto však lhůty v trestním řádu určené jsou dle § 6 tr. ř. lhůtami preklusivními a v § 294 tr. ř. žádná výjimka ani pro veřejného žalobce není stanovena, jest i tento tomuto ustanovení zákona podroben a provedení odvolání jest tudíž opožděným. Pro tento názor mluví i všeobecné znění druhého odstavce § 294 tr. ř. »stěžovatel«, tedy každý stěžovatel, t. j. i státní zástupce, a pak úvaha, že státní zastupitelství i při platné zásadě legality a zásadě obžalovací, jež na zřeteli mají povinné stíhání trestných činů a podávání obžalob, může v samém trestním řízení míti právní postavení jen strany procesní s právy a povinnostmi, pokud v zákoně zvláštní výjimky není — jako v § 34 odst. 2 a 3 tr. ř., pokud se týče